

HRVATSKI

glasnik

Godina XIX, broj 23

4. lipnja 2009.

cijena 100 Ft

Foto: Timea Horvat

*U okviru Dana Šenkovca
otkrivena ploča prijateljskom naselju Bizonji*

Komentar

Nije riješeno ni lokalno zastupstvo manjina, koje je diskretno ukinuto uoči posljednjih izbora

I dok se približavamo izborima za Europski parlament, stranke razmišljaju samo o vlastitom uspjehu, i ništa drugo nije im važno. Dok su neke stranke zaokupljene time koliko će zastupnika imati Mađari izvan granica, nijednu stranku ne zanima kada će biti riješeno pitanje parlamentarnog zastupstva manjina u Mađarskom parlamentu. Hoće li nakon sedamnaest godina „državopravni čimbenici” konačno doći do najviše razine zastupstva, i to na neposrednim izborima, jer uvijek ima važnijih pitanja, a nikada nema političke volje.

Polako se približavaju i lokalni izbori, ali ni to ne zabrinjava nikoga od njih, ta prije tri godine, nakon velikih muka, obavljene su izmjene Manjinskog i Izbornog zakona. Ponovno treba proći deset godina da se promijeni nešto što već dokazano ne valja. Tako primjerice i tajni birački popisi, koji se ne mogu na odgovarajući način provjeriti, a još manje omogućuju uspješnije organiziranje predizborne kampanje.

No i tu je politika ostala dužna. Naime uoči posljednjih lokalnih izbora diskretno je ukinuta prijašnja mogućnost stjecanja mandata s određenim povlasticama u lokalnim tijelima. Stoga zastupljenost manjina –osim Parlamenta – nije osigurana ni u lokalnim tijelima, pa je ona ostvariva samo onda ako manjinski kandidati dobiju i podršku većine. Stoga niti se može kandidirati kao zastupnik manjine niti eventualni izbor za zastupnika obvezuje.

Ne može se pozivati na to da manjinske samouprave i njihova vijeća mogu najbolje zastupati manjine jer su njihove ovlasti ograničene samo na određena manjinska područja, a pravo na suglasnost imaju samo u određenim slučajevima, primjerice kao najvažnijem, oko izbora ravnatelja manjinskih škola. No nemaju ono što ima vijećnik, a to je pravo glasa čime može biti ravnopravnim sudionikom odlučivanja u svim pitanjima.

Ne mogu se manjine na lokalnoj razini svesti isključivo na manjinska područja jer ih se jednako tako tiču i sva druga pitanja, i gospodarska, i razvojna, i socijalna, i tako dalje.

Ako manjinama u svezi s tim pitanjima nije osigurano pravo glasa, onda niti se uvažavaju niti mogu sudjelovati u odlučivanju. A znamo da manjinske zajednice, pa tako i naše hrvatske, najjače, najorganiziranije su i danas upravo u malim mjesnim jedinicama. O njima ovisi i budućnost cjelokupne hrvatske zajednice. Ako njih izgubimo, izgubit ćemo sve.

S. B.

„Glasnikov tjedan”

Potpisom na ugovor o darivanju pečušškoga Hrvatskog kluba Augusta Šenoe sa strane grada Pečuha u vlasništvo Skupštine HDS-a učinjen je daljnji korak u širenju kulturne autonomije Hrvata u Mađarskoj i izgradnje institucionalne baze. Hrvati u Mađarskoj, točnije vrhovno političko

bez duha i materinskoga jezika. HDS je dobio zgradu u samom središtu grada Pečuha, u staroj gradskoj jezgri, u vlasništvo te odlukom donesenom na posljednjoj Skupštini utemeljio novu ustanovu – Hrvatski klub Augusta Šenoe.

Skrraćeno, nekretnine u Ulici Tamása Eszea i Hrvat-

tijelo ovdšnjih Hrvata, mogli bismo ga nazvati i „malom hrvatskom vladom” u Mađarskoj, dobilo je šestu ustanovu u svoje vlasništvo o kojoj treba brinuti i za čiju daljnju sudbinu je ono samo odgovorno. Odgovornost je velika i iz dana u dana sve veća te naglo raste upravo širenjem kulturne autonomije. Zavičaj d. o. o. Croatica, Muzej sakralne umjetnosti u Prisiki, Hrvatska školu u Santovu, Znanstveni zavod Hrvata u Mađarskoj, i Hrvatski klub Augusta Šenoe. Ustanove, a kod nekih od njih i vrijedne nekretnine u kojima one djeluju i koje su također u rukama HDS-a, o čijoj sudbini, voditeljima, programima, materijalnoj potpori i njezinoj raspodjeli odlučuje tijekom četiri godine 39 izabranih zastupnika. Svaka je odluka od neprocjenjive težine u vremenima kada je asimilacija uznapredovala, i kada itekako treba promisliti koji su to elementi politiziranja i rada, pa i ulaganja ne malih sredstava, i njihova korištenja, koji će osigurati budućnost, opstanak Hrvata u prvom redu kroz jezik na mađarskom prostoru. Jer, kako i kaže pjesnik, „bez njega si bez imena”.

Ja bih dodala kako i nekretnine bez ljudi u njima mogu brzo postati prazni zidovi,

skoga kluba Augusta Šenoe u vlasništvu su Hrvatske državne samouprave, te obvezujućom godišnjom potporom od 2010. godine za djelatnost ustanove iz proračuna grada Pečuha, koja ne može biti manja od dva milijuna forinti.

Svečanost potpisivanja ugovora o darivanju, dakle preuzimanja i darivanja sa strane grada Pečuha, upriličena je 2. lipnja. Dokument su potpisali pečuški gradonačelnik Zsolt Páva, predsjednik HDS-a Mišo Hepp i dopredsjednik HDS-a Đuso Dudaš. Napomenimo kako su nekretnina i zemljište na kojem se nalazi Hrvatski klub Augusta Šenoe prije 33 godine darovani gradu Pečuhu za potrebe Hrvata u gradu i njegovoj okolini sa strane starinske poljoprivredne zadruge čiji je tadašnji predsjednik bio Hrvat Đuso Dudaš.

I tako je zaokružena jedna lijepa hrvatska priča. Od Hrvata napokon Hrvatima. Jedna saga o Hrvatskome klubu Augusta Šenoe u Pečuhu koja je imala i svojih bolnih trenutaka, ali za koju se nadamo kako će uskoro moći ispisivati prave hrvatske stranice, naše povijesti.

Branka Pavić Blažetin

Potpisivanje ugovora o darivanju Hrvatskoga kluba Augusta Šenoe u Pečuhu sa strane grada Pečuha u vlasništvo Skupštine HDS-a. Ugovor potpisuju Zsolt Páva, načelnik grada Pečuha, i Mišo Hepp, predsjednik Skupštine HDS-a

Aktualno

Obećana pomoć glede mosta

U Serdahelu su 24. svibnja boravili dr. Kinga Göncz, bivša ministrica vanjskih poslova Republike Mađarske, voditeljica liste Socijalističke stranke izbora za Europski parlament, i zastupnik Parlamenta Kálmán Kovács, gdje su se sastali s načelnicima pomorskih naselja, te predsjednicima općina Donjeg Međimurja.

Na susretu je Stjepan Tišler, serdahelski načelnik, upoznao goste s dobrom suradnjom na razini naselja s obje strane granice, govorio o nizu zajedničkih projekata i uime obiju strana zatražio pomoć u ostvarenju izgradnje novog mosta kod Kerestura i Kotoribe.

Načelnik Općine Goričana Mario Moharić izvijestio je nazočne da stari granični prijelaz Goričan–Letinja ponovno se otvara za međunarodni putnički promet u turističkoj sezoni, od 1. lipnja do 31. kolovoza, a stanovnici u pograničnoj zoni mogu osobnim vozilom prelaziti preko cijele godine, i u tom rješenju zahvalio je pomoć i mađarskih nadležnih organa.

Bivša ministrica Göncz naglasila da je Mađarskoj vrlo važno da njezin prijateljski susjed, tj. Hrvatska, što prije postane članicom Europske Unije, i dosada je podupirala njezin ulazak. Nada se da će se uskoro naći rješenje i oko pitanja slovenske blokade, i da će u vrijeme predsjedanja Mađarske Europ-

skom Unijom i Hrvatska postati njezinom članicom. Najviše se razgovaralo o mogućnosti izgradnje mosta na rijeci Muri kod Kotoribe i Kerestura, u čemu su nazočni molili pomoć, naime da bi se moglo koraknuti naprijed, treba suglasnost obiju vlada. Zajednička sjednica dviju vlada zakazana je za 3. srpnja u Budimpešti, i gospođa ministrica obećala je da će se osobno zalagati da se to stavi na dnevni red.

Na sastanku je sastavljeno pismo koje će biti dostavljeno premijeru Republike Mađarske Gordonu Bajnau s molbom da na zajedničkoj sjednici predstavnici dviju vlada pismeno daju suglasnost glede nastavka projekta izgradnje mosta kod Kotoribe i Kerestura, s posebnim naglaskom da ulaganje od oko dvije milijarde forinti iziskuje državnu potporu, naime ulaganje od takve veličine nadilazi mogućnosti ovoga područja. Pismo su potpisali političari i načelnici s obje strane Mure. *beta*

KALAČA – Posjet konzulice. Nakon upoznavanja s hrvatskim zajednicama i naseljima u Baji i Santovu u Bačkoj, Generalna konzulica Republike Hrvatske u Pečuhu u srijedu, 6. svibnja, posjetila je i Kalaču. Kako nam reče predsjednik Bariša Dudaš, tom je prigodom upriličen susret Ljiljane Jakupček Pancirov i Katje Bakije, treće konzulice za kulturu, odgoj i obrazovanje, s članovima Hrvatske samouprave, a razgovaralo se o programima i planovima Hrvatske samouprave, te o suradnji s Generalnim konzulatom Republike Hrvatske u Pečuhu. U Katoličkoj ustanovi Naše Gospe generalnu konzulicu sa suradnicima i članovima Samouprave primili su ravnatelj i sestra Aliks Erzsébet Baranyi, učiteljica hrvatskoga jezika u višim razredima osnovne škole i gimnazije. U razgovorima je bilo riječi i o mogućnostima povezivanja s katoličkim ustanovama u Osijeku i Đakovu, te razmjeni učenika radi uzajamnog upoznavanja, učenja i njegovanja materinske hrvatske riječi. Nakon objeda, učenici su izveli mali program. Potom je goste iz Pečuha i njihove domaćine, članove Hrvatske manjinske samouprave, primio nadbiskup kalačko-kečkemetški dr. Balázs Bábel, a razmijenjeni su i darovi. Boravak u Kalači završen je posjetom knjižnici, razgledavanjem izložbe u povodu međunarodne godine zvjezdarstva, te stalnog postava u Gradskome muzeju.

Foto: Gábor Regényi

BAJA – Županijska sjednica. Na poziv predsjednika Jose Šibalina, u županijskom Domu narodnosti u Baji u utorak, 12. svibnja, održana je redovita sjednica Vijeća Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije, koje se okupilo u potpunom broju. Osim devet vijećnika županijskog vijeća, sjednici je nazočilo i četvero od pet pozvanih članova Skupštine Hrvatske državne samouprave. Na dnevnom je redu bila rasprava o izmjeni proračuna Županijske hrvatske samouprave za 2009. godinu. Jednoglasnom odlukom Vijeća, prihodi i izdaci proračuna planiraju se s 2 245 000 forinta, a povećani su s ukupno 1 353 000 forinta, od čega je ostatak iz prošle godine (namjenski već vezan ugovorom) 1 000 008 forinta, a dodatna potpora za obavljanje javnih zadaća 345 000 forinta. Predsjednica Bačvanskog ogranka SHM-a Angela Šokac izvijestila je okupljene kako je sve pripremljeno za hodočašće bačkih Hrvata u prapostojbinu Bunjevaca na izvor Bune (Mostar, Međugorje, Blagaj i Ljubuški) koje će se prvog vikenda u lipnju organizirati s dva velika autobusa koji polaze iz Kečkemeta i Dušnoka. Nadalje bilo je riječi i o nadolazećim priredbama koje su uvrštene u plan programa Županijske hrvatske samouprave, a aljmaškoj Hrvatskoj manjinskoj samoupravi dodijeljena je potpora od 40.000 forinta za priređivanje Županijskoga hrvatskog ribičkog kupa koji će se održati 20. lipnja u Aljmašu.

VRŠENDA – U organizaciji Hrvatske manjinske samouprave te kulturne i vjerske udruge šokačkih Hrvata u Vršendi, u tamošnjem Orašju 6. lipnja s početkom u 13 sati priređuje se kulturni i gastronomski festival „Ovca i ovčji rep”. U svečanom dijelu programa otvaranja festivala u mjesnoj crkvi bit će održana trojezična sveta misa, koju će služiti mjesni župnik velečasni Attila Bognár uza sudjelovanje vršendskoga Mješovitog pjevačkog zbora Orašje. U 14 sati počinje gastronomsko druženje uz paljenje vatre ispod kotlića, svečane govore te folklorni program u kojem će nastupiti KUD Zora iz Piškorevaca (Hrvatska), Mješoviti pjevački zbor iz Harkanja, Mješoviti pjevački zbor Orašje i polaznici mjesnoga vrtića. U 18 sati je večera te druženje uz kušanje vina i obilazak podrumâ.

SUMARTON – Predsjedništvo Društva Horvata kre Mure zasjedalo je sredinom. svibnja. Ladislav Gujaš, predsjednik Društva, izvijestio je nazočne o potpisivanju sporazuma s Udruženjem hrvatskih manjinskih samouprava Zalske županije, te je donesena odluka da se to učini i sa svakom manjinskom samoupravom posebno u regiji. Najviše se raspravljalo o prijavljivanju na IPA program za prekograničnu suradnju Europske Unije u tematici kulture. Prema planovima, civilna bi se organizacija natjecala za kulturnu suradnju s naseljima iz Medimurja, koji su se već uhodali na polju kontaktiranja. U suradnji s njima regionalno bi se društvo natjecalo s kulturnim programima regionalnog karaktera na obje strane Mure, o tome još želi usuglasiti svoje planove.

CSURGÓ, KAPELA – Savez za budućnost seoskog područja iz Csurgóa povezo se s Općinom Kapela iz Bjelovarsko-bilogorske županije, kako bi se zajedno natjecali za europske fondove u tematici održivog okoliša. Voditelj Saveza János Füstös sa suradnicom Livijom Kos 11. svibnja posjetili su hrvatsku općinu, gdje ih je primio načelnik Zlatko Franculčić. Na dogovoru razmotrene su mogućnosti suradivanja i pronalaženje prikladnog oblika natjecanja za obje strane.

BUDIMPEŠTA – U okviru „Festivala Belváros” koji će se održati 5. i 6. lipnja, kako za Hrvatski glasnik reče predsjednica Hrvatske samouprave Belváros-Lipótváros Mira Horvat, nastupit će i Folklorni ansambl Luč koji će nastupiti na Trgu Erzsébet u „Gödöru” (Worldmusic stage) 6. lipnja s početkom u 19 sati.

Županijska narodnosna smotra folklorâ za djecu i mladež

Prijava do 30. lipnja, hrvatske priredbe u Gari i Santovu

Pošto su pristigle prethodne prijave, u utorak, 26. svibnja, u Baji je osnovan Organizacijski odbor Županijske narodnosne smotre folklorâ za djecu i mladež 2009. godine, koja će se, za razliku od dosadašnje prakse, umjesto proljeća organizirati u jesenskom razdoblju. Članovi su Organizacijskog odbora predstavnici županijskih manjina, među njima s hrvatske strane Angela Šokac Marković (Bačvanski ogranak SHM-a), Anica Matoš (Kačmar), Stipan Krekić (Gara) i Stipan Balatinac (Santovo).

Smotra se priređuje svake druge godine još od 1992. godine poradi upoznavanja, njegovanja i promicanja narodnih običaja te napose materinske riječi kroz pjesmu, ples i glazbu. Nakon prekida lanjske godine, već tradicionalna županijska smotra s prepoznatljivim priredbama i svečanom završnicom nastavlja se ove godine.

Bit će to deveta zaredom smotra, koja će okupiti sve županijske manjine: cigansku, hrvatsku, njemačku i slovačku na jednoj ili dvije samostalne priredbe, a brojčano mala srpska zajednica, već po običaju, sudjelovat će samo na svečanoj županijskoj završnici koja će se upriličiti u povodu međunarodnog Dana manjina, 18. prosinca, u Njemačkome prosvjetnom središtu u Baji, a okupit će ponajbolja društva i soliste županijskih manjina.

Prema odluci Organizacijskog odbora, prijava skupina i solista za Županijsku narod-

nosnu smotru otvorena je do kraja mjeseca, do 30. lipnja, nakon čega će započeti konkretne pripreme programa i proračuna ovogodišnje smotre, pojedinih manjinskih susreta i završnice. Kao i prije tri godine, za to stoji na raspolaganju 3,5 milijuna forinta, ali svečana završnica ove godine neće biti organizirana kao samostalna priredba, nego će se povezati s Danom manjina. Osim drugog, ovom je prilikom dogovoreno da se Smotra hrvatske narodne pjesme i glazbe (za županijske hrvatske pjevačke zborove, orkestre i soliste) održi 13. studenog u Gari, a Smotra hrvatskoga narodnog plesa (za hrvatske plesne skupine) 27. studenog u Santovu.

Dodajmo da je u kategoriji narodne pjesme i glazbe prethodno prijavljeno sedam skupina, odnosno solista (Vancaga, Santovo, Kačmar, Bikić, Gara), s ukupno 66 sudionika, a u kategoriji hrvatskoga narodnog plesa šest skupina (Santovo, Kačmar, Čavolj, Čikerija i Gara) sa 135 sudionika. Međutim očekuje se da će taj broj biti znatno veći, možda i udvostručen, pa bi mogao dostići i 400 sudionika na dvije hrvatske priredbe. Stoga se pozivaju sve hrvatske skupine i solisti da svoju prijavu dostave najkasnije do 30. lipnja, a opširnija obavijest može se dobiti u županijskom Domu manjina (6500 Baja, Szabadság u. 23, tel./faks: 79/326-151, mail: nek@bacskiskun.hu).

S. B.

Osnivanje Prekograničnoga regionalnog koordinacijskog foruma između hrvatske i mađarske Vlade

Uredbom 19/2009. (V. 8.) ME premijera Vlade donijeta je punomoć za ostvarenje sporazuma u svezi s osnivanjem Prekograničnoga regionalnog koordinacijskog foruma između Vlade Republike Mađarske i Republike Hrvatske. Na osnovi prijedloga Gordona Bajnaia, premijera Vlade, te ministra samouprave i ministra vanjskih poslova, uredba donosi:

1. suglasna je s utemeljenjem sporazuma o osnivanju Prekograničnoga regionalnog koordinacijskog foruma između Vlade Republike Mađarske i Republike Hrvatske;
2. opunomoćuje ministra samouprava da imenuje osobe za pregovore;
3. opunomoćuje ministra samouprava ili imenovanu osobu da potpiše nacrt teksta postignutog pregovorom;
4. poziva ministra vanjskih poslova da izdaje potrebne dokumente punomoći radi ostvarenja Sporazuma;
5. poziva ministra samouprava i ministra vanjskih poslova da nakon ostvarenja Sporazuma nacrt uredbe o punomoći određivanja krajnjeg teksta Sporazuma neodgodivo podnesu Vladi.

SEGEDINU – U okviru Svečanog tjedna knjige, u Segedinu će 5. lipnja u 15 sati i 30 minuta na Trgu Andrása Dugonicsa nastupiti HOŠIG-ova Plesna skupina „Tamburica”, a u suorganizaciji Hrvatske mjesne samouprave grada Segedina i Hrvatsko-mađarske kulturne udruge „András Dugonics” u 17 sati, u Županijskoj i gradskoj knjižnici „Károly Somogyi” (Dóm tér 1–4) predstaviti će se digitalizirana knjiga „Tisucustogodišnje veze Hrvata i Mađara”, autora dr. Đure Šarošca. Predstavljanje će otvoriti Gabor Gyórvári, predsjednik Odbora za odgoj i obrazovanje Hrvatske državne samouprave. Povijesno predavanje će održati dr. Ladislav Heka, a o digitaliziranju knjige govorit će autor izdanja i Dušan Marjanović, predsjednik segedinske Hrvatske manjinske samouprave.

Horpačku školu pohadjaju svi undanski školari

Dica iz gornjih razredov ka pohadjaju hrvatsku nastavu, s učiteljicom Jadrankom Tot i ravnateljicom škole Hajnalkom Varga

Približavaju se školske ferije i školaram u Horpaču. Za undansku dicu od 2. do 4. razreda ovo školsko ljeto je prvo u Horpaču, jer su još lani imala tu sriću da su mogla pohadjati vlašću školu u rodnom selu. S drastičnim padom broja dice, mjesna samouprava jur nije mogla nositi tarhete održavanja škole, ni čuvarnice, i tako su se svi dolnji razredi odselili u susjedni Horpač (Sopronhorpács), kade se jur skoro 40 ljet podučava i na hrvatskom jeziku. Osnovnu školu u dvi zgrada pohadjaju 152 školari iz šest okolišnih naselj, pod peljanjem direktorice Hajnalke Varga. U starijoj dvokatnoj zgradi su smješćena dica od 1. do 3. razreda, u novoj školskoj zgradi pak učenici od 4. do 8. razreda. Sve ukupno po hrvatski se ovde uči 28 hrvatskih školarov iz Unde, a u osmom razredu gor nije diteta s hrvatskom nastavom. Dvanaest ljet ovde podučava Židanka Jadranka Tot ka je za hrvatskom diplomom završila studij engleskoga jezika i književnosti, i to joj dobro dojde ako ima uprav zainteresiranih školarov i za ov jezik. Od novoga školskoga ljeta s undanskimi mališani je simo dospila i bivša undanska peljačica škole i učiteljica hrvatskoga jezika Eržika Pajrić, ka trenutačno u polustatusu podučava hrvatski jezik u dolnji razredi, i matematiku u jednom razredu. Pokidob su samo četirmi u 1. i u 2. razredu, ove grupe su spojene na hrvatski ura, kot i 3. i 4. razred, kade su opet osmimi (sedmimi u 3. razredu i jedno dite u 4. razredu). U ugarskoj sredini jako rijetkokrat se čuje hrvatska rič, svi se po ugarski pominaju med sobom, a

sve manje je znanje ko dspene s učeniki iz doma. To i same školnikovice hrvatskoga jezika tvrdu, kot da bi podučavanje negdašnjega materinskoga jezika poteklo iz čiste nostalgije iako sva sredstva i pomagala su ponudjena unutar škole, a i mjesna Hrvatska manjinska samouprava u svemu pomaže pedagoginjam. Po riči Eržike Pajrić, undanska dica automatično se upisuju na hrvatski, štoveć od septembra su najavljena za hrvatsku učnju i mališani iz Horpača. – *Čudami idu tancati u Undu, a roditelji su odlučili neka uz folklor i malo riči osvajaju. Ki su marljiviji lako bi mogli dojt do jezičnoga ispita, ar iz ove škole jako malo dice to proba* – kaže Eržika Pajrić i nastavlja: – *Ne znam zač, ali nek kasnije se začmu učiti po hrvatski, onda grabu bolje za jezik, kad im je pri viši studiji potriban. Kad smo s kolegicom Marijom Fülöp-Huljev napisale udžbenike za našu dicu, tu dob su još dica u jezičnom pogledu već znala nek sad. Dosta dobro morem te knjige još i u sadašnjosti hasnovati u 1. i 2.*

Undanski učeniki 1. i 2. razreda od ovoga ljeta se uču u horpačkoj školi, s učiteljicom Eržikom Pajrić

razredu, ali za 3–4. razred već znatno je teže. Kad nij fundamenta, nimamo nač zidati, a i rječničko blago je očividno sve siromašnije nek ča je to bilo prlje. Još dosidob nismo bili tako da bi gdo bio rekao da si ne kani dati dite učiti po hrvatski, ja mislim da od nas čekaju da mi njevu dicu naučimo hrvatski. Samo škola, ali to ne ide... – je dodala još bivša direktorica undanske škole.

Nije ružičastija situacija ni u gornji razredi, kako je rekla Židanka Jadranka Tot, ka u 5. razredu ima tri, u 6. razredu, pet, u 7. razredu pak 4 učenike. U po 4 ura skoro da je i nemoguće isti rezultat postići kot u drugi hrvatski škola kade je još u selu živ jezik. Najveća falinga je motivacija dice, zato i nij undanskih školarov jur ljeta dugo na jezičnom naticanju.

A kako je rekla direktorica škole Hajnalke Varga, u ovoj ustanovi nije bilo nigdar ni stručnoga posjeta što naliže hrvatske nastave. Vanjskomu promatraču se čini, horpačka škola još i već bi napravila zajedno sa seoskom Hrvatskom manjinskom samoupravom za preživljavanje hrvatstva, no to je sve teže još i u hrvatskom selu, ne onda u jednoj ugarskoj sredini. Skoro da je i nemoguća misija... –*Tiho-*

GORNJI ČETAR, SISAK – Hrvatsko kulturno društvo Četarci 13. junija, u subotu, putuje pod peljanjem predsjednice Društva Anice Poljak-Šaller i predsjednika Hrvatske manjinske samouprave u Gornjem Četaru Joška Šallera dalekim prijateljem u Sisak da bi na poziv Folklorinoga ansambla „Ivan Goran Kovačić”, jur po drugi put, sudjelovali na Lipanjski folklorni susreti. Na ovoj međunarodnoj smotri Četarci će imati bojsek neobični nastup pokidob će ovom prilikom premijerno prikazati svoju najnoviju koreografiju Posavina, ku je s njimi zavježbao voditelj folkloru u Sisku Željko Malić. Specijalnoj prezentaciji se priključuju i sisački tamburaši, ki će u manjkanju prisječkih tamburašev muzički sprohadjati gradišćansku grupu. Četarci će drugi dan zbogomdati prijateljem s kimi će na tom susretu i potpisati povelju suradnje.

ZAGREB – Ministar vanjskih poslova i europskih integracija Gordan Jandroković i mađarski veleposlanik u Zagrebu dr. Péter Imre Györkös potpisali su u ponedjeljak, 25. svibnja, „Protokol o izmjenama Protokola između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Republike Mađarske o provedbi Ugovora o obavljanju granične kontrole u cestovnom, željezničkom i vodnom prometu”.

Ministar Jandroković kazao je kako dinamični odnosi Republike Hrvatske i Republike Mađarske, uključujući suradnju na razini pograničnih županija i gradova, mogu poslužiti kao uzor dobrosusjedstva i prijateljstva. Zahvaljujući odličnoj međusobnoj suradnji na području nadzora granice i kontrole prometa preko graničnih prijelaza, brzo je postignut dogovor nadležnih službi o izmjeni Protokola.

Ministar Jandroković vjeruje da će ovim Protokolom biti otklonjene poteškoće stanovnika koji žive uz granicu, a koje su se počele osjećati nakon otvaranja novoga cestovnoga graničnog prijelaza Goričan–Letenye II na novoizgrađenoj autocesti Rijeka–Zagreb–Budimpešta potkraj 2008. godine. Jandroković reče kako Hrvatska i Mađarska dijele zajedničko povijesno, europsko nasljeđe i europske vrijednosti te će u tom smislu suradnja država u okvirima NATO-a, a ubrzo i u Europskoj Uniji dobiti dodatne opsege. Pri tome prekogranična suradnja zauzima svoje istaknuto mjesto, a vjerujemo da će ponovno otvaranje graničnog prijelaza Goričan–Letenye I za cestovni putnički promet biti prije svega na dobrobit mjesnoga stanovništva s obje strane granice. Temeljem potpisanoga Protokola, preko staroga graničnoga prijelaza Goričan–Letenye I omogućava se promet osobnim vozilima tijekom cijele godine, ali samo za stanovnike pograničnog (Međimurska i Varaždinska županija u Republici Hrvatskoj i Zalska županija u Republici Mađarskoj). Za međunarodni putnički promet, izuzev prometa autobusima, granični prijelaz bio bi otvoren u razdoblju turističke sezone od 1. lipnja do 31. kolovoza. (mvpei)

PETROVO SELO – Najbolje ekipe trih osnovnih škola će se najti, po staroj tradiciji, na Narodnosnom kupu, ovput u Petrovom Selu 9. junija, utorak. Četarci, Petrovišćani i športaši iz Gornjega Senika (lani je uključena i najveća dvojezična, ugarsko-slovenska, škola na području Željezne županije) će u nogometu na malom i velikom terenu ter rukometu opet pomiriti moć i uživati u utakmica, borba i fer igra. Na lanjskoljetonošnjem 35. turniru pobjednici su nastali Četarci.

Dani Šenkovca s Bizonjci i Petrovišćani

*Ideja za postavljanje ploče ravno došla iz srca
Posebno obilježavanje šenkovljansko-bizonjske suradnje i ljubavi*

*Kotrigi KUD-a „Mihovil Krušlin”
iz Šenkovca s bizonjskom delegacijom*

Dani Šenkovca 23. i 24. majuša, subotu ter nedilju, veljek su pogostili i dvi gradišćanske delegacije pokidob ovo naselje na području Brdovca, od 2007. ljeta ima potpisanu povelju s najsjevernijim gradišćanskim selom u Ugarskoj, a od lani njegovi ognjogasci pojačano se zalažu za suradnju s dobrovoljnim junaki plamena s najjužnijega kraja Gradišća. Tako su se ovom prilikom Bizonjci i Petrovišćani na trećem, a prik prijateljstva ipak na zajedničkom mjestu našli u Hrvatskoj. Na drugi dan toga najvećega slavija Šenkovljana, mješćani i njevi gosti su se okupili na ulazu sela prilikom otkrivanja ploče prijateljskom naselju Bizonji. Za šenkovljanskom himnom, voditeljica bizonjske delegacije Tilda Kőrösi je prikdala pušpane i simbolično kusić zemljice iz Ugarske, u pratnji ugarske himne i sljedećih riči: – *Donesli smo pozdrav Mađara i Bizonje. Mi smo tako Hrvati da smo pravi Mađjari, a takovi Mađjari smo da smo pravi Hrvati. Ovo vi razumite jer svoje čuvate, i vi kanite svoje imati va jeziku i običaji. Željim vam čuda moći k tomu, a i k nam ako nas kanite i dalje ljubiti. Ispod ploče ću vam svezati naš trikolor, kot da bi s rukom svojom objamila cijelo selo.* Željko Bača, predsjednik Mjesnoga odbora Šenkovca, je istaknuo da će svojim angažmanom pomoći i poticati sva seoska društva za daljnju suradnju i proširenje vezov s Gradišćanskimi Hrvatima u Ugarskoj, potom je pak zamolio inicijatora za postavljanje ploče prijateljem u Bizonji, Renata Turka iz KUD-a „Mihovil Krušlin” ter Tildu Kőrösi da skupa otkriju ploču na koj se piše: *Mjesto prijatelj Bizonja Bezenye Republika Mađarska.* Nazočni su burnim aplauzom, širokim smihom i krikom „bravo“ zahvalili ov ponovni vridni dar svim onim ki aktivno djeluju ali odobravaju proširenje ovoga prijateljstva. Renato Turk je u razgovoru s Hrvatskim glasnikom naglasio da je ideja za postavljanje ove ploče došla ravno iz srca i smatra se plodom one ljubavi ka je ovih ljet rodila med ljudi Šenkovca i Bizonje. – *Takov čin odlučili smo se svi mi jer smo hteli obilježiti tu*

suradnju ljubavi. Da svi oni ki dođu u naše selo vidu da smo mi ljudi ki na neki način volimo i druge ljude, i mi se ponosimo ovom pločom, a u budućnosti intenzivno se radi još i na športskom, gospodarstvenom povezivanju – komentirao je svečane trenutke strastveni svirač u mjesnom KUD-u. Za gradišćanskom i bizonjskom himnom druženje je nastavljeno u Ognjogasnom domu s jačkari, tancoši i svirači iz KUD-a „Mihovil Krušlin” ter KUD-a Januševac iz Savskoga Marofa. Prlje odlaska bizonjske delegacije, ka se je mogla samo nakratko otkinuti iz rodnoga sela, Tilda Kőrösi, predsjednica Društva Hrvatov u Bizonji, nam je još prikdala tajnu da kletu kad bude njevo Društvo svečevalo 20. obljetnicu utemeljenja, sa sličnom ceremonijom i blagoslavljanjem prijateljske table će dočekati Šenkovljane na pragu dotičnoga gradišćanskoga mjesta. Petroviskim ognjogascem znamda su mogli biti i drugi jalni jer oni su svoj boravak podužili još jedan dan kod prijateljev. Diozimali su nedilju na svetačnoj sjednici Mjesnoga odbora Šenkovca, u prošeciji od raspela, na Ulici Ivana Turka sve do Vatrogasnoga doma kade je pod otvorenim nebom održana sveta maša, potom pak svečani objed u pripravi mjesnih ognjogascev. Svi mi ki smo nazočili na sedmimi dani Šenkovca, moremo se slagati s prvim človičkom naših domaćinov ki je u zbogomdavanju rekao: *Naš cilj da okupljamo naše mješćane i prijatelje prik granic da se družu, da se pominaju, mislim da smo ostvarili. KUD „Mihovil Krušlin” je imao svoje goste iz Bizonje, našemu Društvu ognjogascev, ko je treće najjače društvo u cijeloj Hrvatskoj, došli su pak prijatelji iz Petrovoga Sela. Svi zajedno moremo biti ponosni i veseli.* Mi pak u Gradišću, evo jur opet doma, dužni smo zahvale za svaki milodar spomenutom naselju i za tako veliko poštovanje i cijenjenje našega hrvatstva, štoveć za svaku suzu prilikom rastanka. Hvala da smo mogli drugi dom najti, uprav u vašem šenkovljanskom srcu!

-Timea Horvat-

Svečani govor Željka Baće, predsjednika Mjesnoga odbora Šenkovec, povodom otkrivanja ploče prijateljskom naselju Bizonji

*Dio slavljenikov pred otkrivanjem
ploče; sprava prvi Željko Baća*

Poštovane dame i gospodo, dragi prijatelji iz Bizonje i Petrovoga Sela. Želim vas pozdraviti u ime svih Šenkovljana i žitelja naše općine Brdovec. Želim vam uputiti našu iskrenu odlučnost za našu daljnju suradnju, između vaših lijepih mjesta Bizonje i Petrovoga Sela. A tu suradnju potvrđuje i današnji dan kada otkrivamo ovu ploču koja će svakom prolazniku poručiti da između nas postoji veliko prijateljstvo.

Kada sam s našim KUD-om putovao k vama u Mađarsku, pokušao sam se u mislima vratiti u 16. stoljeće kada su naši Hrvati naseljavali područja Mađarske. Teško je i zamisliti koliko je hrvatske krvi proliveno, koliko je naših sunarodnjaka zaklopilo oči ne vidjevši vaš kraj, ne dočekavši priliku da zasnuju svoje ognjište. Koliko je naših rodoljuba od tada do danas izgubilo živote boreći se za svoju hrvatsku rič, za svoje običaje, za svoju vjeru i našu hrvatsku kulturu. Stoljećima smo mi Hrvati, raseljena i matična domovina, bili razdvojeni, a još prije dva desetljeća ovakvi česti, prijateljski susreti između nas bili su nemogući. Povijesne, političke i teritorijalne prepreke odvajale su nas i udaljavale, što je, na našu radost, danas iza nas. Uzimajući sve navedeno u obzir, ne čudi da su mnogi od vas, dragi naši prijatelji, prošle jeseni prigodom Dana kruha prvi put u životu posjetili Hrvatsku, iz koje su potekli vaši preci.

Cijeloga života govorite svoj stari hrvatski jezik, molitve su vam na hrvatskome, pjevate na hrvatskome, nježete hrvatske običaje, a

do prije nekoliko mjeseci nikada niste kročili na hrvatsko tlo!

Na početku godine Šenkovec su posjetili ognjogasci iz Petrovoga Sela, te su i u njihovom malenom izaslanstvu bili ognjogasci koji su također prvi put posjetili Hrvatsku. Mislim da nakon ovih ne treba naglašavati i druge razloge zbog čega je suradnja Hrvata s ove i one strane rijeke Mure dragocjena i prevažna. Čast mi je ponovno istaknuti važnost potpisane Povelje prijateljstva između Šenkovca i Bizonje. Za nas je ta povelja poput kumstva, obvezujuća u svakom pogledu. Posebno danas, u ime mjesne vlasti Šenkovca, pozdravljam gospodu Tildu Kőrösi u ime hrvatske zajednice i naše prijatelje iz Bizonje, te novinarku Timeu Horvat iz Petrovoga Sela, novinarku Hrvatskoga glasnika u Mađarskoj i osobu koja je zaslužna za prijateljstva koja su ostvarena. Također pozdravljam drage prijatelje ognjogasce iz Petrovoga Sela.

Svima vam zahvaljujem na 500-godišnjoj brizi za očuvanje naše katoličke vjere, hrvatskog jezika i hrvatskih običaja na prostoru Republike Mađarske. Pozivam KUD „Miho-vil Krušlin” i DVD Šenkovec i vas da razvijate daljnju suradnju, te da ona bude obogaćena novim programima i projektima. U toj na-mjeri ćete sigurno imati potporu Mjesnog odbora Šenkovec i Općine Brdovec. Zahvaljujem na pažnji i želim vam puno uspjeha u radu, puno zdravlja i svako dobro vašim obiteljima, te ću završiti našim domaćim ikavskim stihovima: „De Bog poživi našu zemlu / i naš narod hrvatski!“

„Etno Pušća”

U prigodi Dana Pušće održana je i manifestacija „Etno Pušća” na kojoj je, uz domaćine, sudjelovao niz kulturno-umjetničkih društava: iz Ljubešćice, Feričanaca, Turnja na moru, Sesveta, iz susjedne Bosne i Hercegovine te Folklorni ansambl gradišćanskih Hrvata iz Austrije, Mađarske i Slovačke. Više od 300 plesača, svirača, pjevača i kuburaša iz zemlje i inozemstva nastupilo je u na tom festivalu. On se održao u sklopu proslave Dana općine Pušća i Dana kulturno-umjetničkog društva „Pušća”. Riječ je o međunarodnoj smotri folkloru i izložbi tradicijskih proizvoda koju već treću godinu organizira jedno od ponajboljih folklornih društava zaprešićkoga kraja, KUD „Pušća”. Gradišćanske Hrvate na festivalu predstavio je Međunarodni folklorni ansambl gradišćanskih Hrvata Austrije, Mađarske i Slovačke. „Želja je organizatora predstaviti raznolikost i bogatstvo naše kulturne baštine i pridonijeti očuvanju svijesti o vlastitim korijenima”, istaknula je na otvorenju Anica Kiseljak, predsjednica KUD-a „Pušća”. Gđa Cirkveni dodala je da manifestacija ima međunarodni, nacionalni i regionalni značaj te ima izravnu i neizravnu dobrobit za društvo zato što sa svojom multikulturalnošću pridonosi očuvanju tradicijske kulture.

MOHAČ – Višednevnom manifestacijom Orahovačko proljeće, od 1. do 7. lipnja, grad Orahovica otvara svoja vrata posjetiteljima iz cijeloga svijeta. Priredba označava početak ljetne turističke sezone u tome gradu, a obiluje raznolikim sadržajima. Ovogodišnjemu, 41. u nizu, Orahovačkom proljeću, posredstvom Generalnog konzulata Re-publike Hrvatske u Pečuahu, u dva dana pribivat će i KUD Zora iz Mohača koji će 6. i 7. lipnja uz Orkestar „Šokadija” iz Mohača nastupiti u folklornom dijelu programa s više folklornih skupina iz Hrvatske. Gostovanje u Orahovici KUD Zora, kako kazuje njegov voditelj Stipan Daražac, ostvaruje uz potporu Hrvatske državne samouprave i Hrvatske samouprave grada Mohača.

BAJA – **Antunovo.** Hrvatska manjinska samouprava grada Baje povodom blagdana Svetog Antuna Padovanskog, zaštitnika župne crkve, u nedjelju, 14. lipnja, organizira Susret hrvatskih crkvenih zborova. Misno slavlje koje počinje u 11 sati služi fra Ivan Holetić iz Subotice, a nakon mise nastupaju pjevački zborovi iz Dušnoka, Kačmara, Pečuaha i Baje – obavijestio nas je Šandor Pančić, predsjednik Hrvatske samouprave.

„Tanac” u Gorjanima

Proteklog je vikenda u Gorjanima u Hrvatskoj održana treća smotra izvornog folkloru pod nazivom „Legenda o ljeljama”, na kojoj se okupilo desetak folklornih društava, među njima i KUD Tanac iz Pečuha. Tradicionalni program, na Duhove, započeo je, kao i svake godine, svetom misom u gorjanskoj crkvi, nakon čijeg je završetka krenuo proljetni ophod ljelja kroza selo, čime su se Gorjanci još jednom prisjetili starog običaja iz vremena turske opsade kada su seoske žene, obukavši se u mušku odjeću, oslobodile seoske muškar-

ce iz turskog zatočeništva. Zanimljiv je običaj ljelja, kraljica koje nalazimo i u običajima vojvođanskih Hrvata iz Tavankuta i Gajića, a etnolozi kazuju kako je po staroslavenskoj mitologiji ljelja žena slavenskog boga Peruna.

KUD Gorjani njeguje i širi običaje svoga kraja, pa su lani prikazom spomenutog običaja, pod pokroviteljstvom Ministarstva kulture Republike Hrvatske, nastupili i u dalekom Japanu, a bili su već i gosti festivala „Dobro došli, naši mili gosti” koji se već umalo dva desetljeća u organizaciji KUD-a Tanac održa-

va u Pečuhu. Legenda o ljeljama kazuje kako su u vrijeme turskih osvajanja Turci prodrli u Gorjane. Zarobili su sve muškarce u selu, a njihove su se žene obukle u šarenu odjeću, na glave stavile muške šešire okićene umjetnim cvijećem i u ruke uzele srpove i kose, te tako obučene otišle pred turski tabor. Turci su pomislili da su došli duhovi, uplašili se i pobjegli. I tako su gorjanske žene oslobodile svoje muževe, očeve i braću. Otada su se jednako tako oblačile na blagdan Duhova, u spomen na taj događaj. Taj je događaj zadržan do današnjih dana u izvornom obliku. Jedina promjena je to što se sada oblače djevojke koje u rukama, umjesto srpova i kosa, nose sablje. Ljelje su u Gorjanima kroza selo išle još prije 1898. godine. Nekoć je svaki kralj imao svoju kraljicu. Išle su po dvije, a ako ih je bio neparan broj, u prvom su redu išla tri kralja ili tri kraljice, a ostale su išle po dvije. Najprije idu kraljevi, a za njima kraljice. Poredane su po veličini, tako da su najviše prvi par. Tako idu i danas. U povorku ljelja također su uključeni prosjaci (dva momka obučena u narodne nošnje koji nose košaru, u koju domaćini stavljaju darove) i gajdaš.

Običaj je da ljelje budu obučene na sv. misi, a nakon nje se pred crkvom pleše kolo. Zatim su išle župniku, pa liječniku i učiteljima, a nakon njih išle su po cijelom selu i navraćale u svaku kuću gdje bi bila otvorena vrata. Danas je to malo drugačije: nakon sv. mise ide se župniku, a zatim u kuće ljudi koji su se prijavili da žele da ih posjete ljelje.

KUD Tanac uz pratnju Orkestra „Šokadija” iz Mohača predstavio se na gorjanskoj smotri s dvije koreografije: Podravskim svatovcem i Bošnjačkim kermezom. Smotri je nazočio i poznati gajdaš, Hrvat iz Mađarske, Andor Végh. bpb

Naklada Pavičić predstavila se u Pečuhu

U organizaciji pečuškoga Hrvatskog kazališta, 19. svibnja u Kazalištu održana je književna večer u sklopu koje su predstavljene dvije knjige autora Josipa Pavičića, izašle u Nakladi Pavičić. Posrijedi su dva nova izdanja spomenute naklade o kojima je govorio Josip Pavičić uz promotora Dinka Šokčevića. Radi se o knjigama *Ponedjeljak ujutro* i *Dnevnik 2005./2006./2007.* tiskanoj u biblioteci Hrvatski panoptikum (Biblioteka memoara, dnevnika i ispovijedi) Naklade Pavičić.

Josip Pavičić dugogodišnji je novinar i kritičar, od 1993. glavni je urednik Naklade Pavičić, a pečuškim Hrvatima, posebice naraštaju studenata predavao je i kao lektor Odsjeka za hrvatski jezik i književnost Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Pečuhu. Za svoje novinske tekstove dva je puta nagrađen *Zlatnim perom godine*. Predstavljajući se pečuškoj publici, rekao je kako dnevnik s rijetkim prekidima dužim od tjedan dana piše od 1973. i do ove knjige ništa od toga nije bilo objavljeno, ali su u završni izbor ušli mnogi objavljeni novinski tekstovi (neki i u obliku dnevnika). Dnevnik u konačnici ima tri sloja zbilje – zapise, objavljene tekstove i snove, a autor se na tiskanje teško odlučio i trudio kao izdavač odnositi se prema njemu kao prema tuđem tekstu što, naravno, nije jednostavno jer se radi o prozi koja je autobiografska i naglašeno subjektivna. Knjiga koju je predstavio voditelj pečuške kroatistike Dinko Šokčević *Ponedjeljak ujutro* zbroj je dnevnih bilježaka, komentara iz stupca koje je autor objavljivao u Večernjem listu (stotinjak), polemičkih tekstova i reakcija na objavljeno (pristojnih i nepristojnih, kako je napisao jedan kritičar). U njoj je spomenut velik broj imena (1200-ak) od kojih većina pripada osobama iz javnog života, pa je ova knjiga zapravo dnevnik te svojevrsni pristrani i subjektivni „leksikon kulturnog i političkog zakulisja”. U ime Generalnoga konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu na predstavljanju je bila Katja Bakija, konzulica za kulturu, znanost i obrazovanje, a nazočne je pozdravio i ravnatelj Hrvatskog kazališta Antun Vidaković. uredništvo

Trenutak za pjesmu

Mirko Jirsak

Slavonija

Moja draga raskošnu haljinu ima,
zlatom vezenu.

Žito je utkano u rubovima haljine
moje drage.

Niz dukata na grudima nosi,
na svilenoj su vrpici nanizani.

Slavonija je moja draga voljena,
o njoj mi srce sniva.

Ravnica ova sa sunčanim poljima,
moja je ljubav živa.

Smotra izvornog folklor „Šibeniče, ti si stina“ s KUD-om „Tanac“

I ove je godine u Šibeniku 16. svibnja, treći put, održana Smotra folklor „Šibeniče, ti si stina“, najveća manifestacija tradicijske baštine Šibensko-kninske županije. Šibenik je postao pozornicom bogatstva izvorne tradicijske kulture i folklor uza sudjelovanje petnaestak folklornih društava iz Šibensko-kninske županije i cijele Hrvatske, pa i iz inozemstva, naime smotri je nazočio i KUD „Tanac“ iz Pečuha. „Tanac“ je na smotru dospio posredstvom svojih prijatelja, KUD-a „Bedem“ iz Grebaštica, koji su i ugostili naše plesače u svojim domovima za vrijeme trodnevnog boravka u spomenutoj županiji. Kulturno-umjetničko društvo „Bedem“ bilježi desetak godina uspješnog djelovanja. Okuplja 40 članova svih dobi radi promicanja pučke i kulturne baštine kroz folklor, pučko i klapsko pjevanje. U programu izvode pjesme i kola svojega mjesta. Društvo je organizator poznate večeri folklor „Grebaštico, dok ti ime traje...“ na kojoj se predstavljaju najbolja društva iz cijele Hrvatske. Voditelj je društva Ivan Nakić. Zanimljivo je ovdje napomenuti kako je Grebaštica potpisala povelju o prijateljstvu s naseljem Poganom, u kojem djeluje i Hrvatska manjinska samouprava. Ovaj „Tanacov“ posjet iskorišten je i za produbljivanje prijateljskih veza dvaju naselja. Na Smotri su različita kulturno-umjetnička društva i folklorne skupine pokazale bogatstvo i živopisnost narodnih nošnji, tradicijske oblike igre, glazbe i običaja koje uspješno njeguju u svome svakodnevnom radu.

Kulturno-umjetničko društvo „Tanac“, čiji je neumorni voditelj Jozo Savai, osnovano je 1988. godine u Pečuhu od mladeži iz okolnih bošnjačkohrvatskih sela, i to poradi sakupljanja, prikazivanja i čuvanja narodnoga blaga – plesa Hrvata u Mađarskoj.

Društvo danas broji 36 članova i gotovo je teško nabrojiti sve zemlje i gradove u kojima je „Tanac“ gostovao. Osim hrvatskih plesova iz Mađarske, na repertoaru se nalaze i plesovi susjednih zemalja te obrade Bele Bartóka koje obnavljaju oblike tradicionalnoga narodnog plesa. Niz puta Društvo je gostovalo u Hrvatskoj, a među značajnijima su strana gostovanja na poznatim međunarodnim festivalima folklor u SAD, Danskoj, Grčkoj, Italiji, Španjolskoj, Francuskoj i Nizozemskoj. Društvo je organizator hrvatskog festivala pod naslovom „Dobro došli, naši mili gosti!“. Kao predstavnici folklornog stvaralaštva Hrvata u Mađarskoj, na Smotri su izveli Podravski svatovac.

bpb

PEČUH – U organizaciji Matice hrvatske Pečuh i Hrvatskoga kluba Augusta Šenoa, 10. lipnja (srijeda) 2009, s početkom u 18 sati u Klubu (Pečuh, Ulica Tamása Eszea br. 3) održava se književna tribina koju vodi Stjepan Blažetin. Njegovi su gosti ovoga puta Đuro Vidmarović sa svojom najnovijom knjigom naslova Teme o Hrvatima u Mađarskoj, te književnik Mijo Karagić koji će govoriti o Đuri Vidmaroviću i njegovu interesu za Hrvate u Mađarskoj, poglavito za hrvatsku književnost u Mađarskoj. Priredbu podupiru Zaklada za nacionalne i etničke manjine u Mađarskoj i Hrvatska državna samouprava. Đuro Vidmarović, književni kritičar, povjesničar, pjesnik i diplomat, rođen je 1. travnja 1947. u Piljenicama, Općina Lipovljani, Županija sisačko-moslavačka. U Kutini završava gimnaziju, a studij povijesti i filozofije na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Magistarsku titulu stječe na Fakultetu za sociologiju i novinarstvo Univerziteta u Ljubljani temom o školstvu Hrvata u Mađarskoj. Od 1972. bavi se književnim radom te proučavanjem povijesti i književne baštine hrvatskih narodnih manjina u susjednim zemljama. O tome je objavio više stotina prikaza, članka i studija u Hrvatskoj, Sloveniji, Srbiji, Mađarskoj, Austriji i Izraelu. Dosada je objelodanio ove knjige s književno-povijesnim temama: Hrvatska narodna manjina u Mađarskoj, Zavod za migracije i narodnosti, Zagreb, 1982; Suvremeni tokovi u pjesništvu mađarskih Hrvata, Nakladni zavod Matice hrvatske, Zagreb, 1991; Gradišćanskohrvatske teme, Libellus, Crikvenica, 1996; Gradišćanskohrvatske teme II, Libellus, Crikvenica, 1998; Juraj Lončarević. Bio-bibliografija, Zagreb, 2006; Hrvatsko rasuće, Naklada Bošković, Split, 2009.

Stručna konferencija

Novi smjerovi u izdavanju i razvoju narodnosnih udžbenika

U suorganizaciji Instituta za prosvjetno istraživanje i razvoj te Nemzeti Tankönyvkiadó, 22. svibnja u Državnoj pedagoškoj knjižnici i muzeju održana je stručna konferencija pod naslovom „Novi smjerovi u izdavanju i razvoju narodnosnih udžbenika“. Konferenciju i izložbu udžbenika otvorila je glavna ravnateljica Instituta dr. Katalin Farkas. U okviru konferencije bila su izlaganja o ovim temama: Pregled izdavačke djelatnosti narodnosnih udžbenika (dr. Anna Simon, glavna voditeljica Odjela za nacionalne i etničke manjine pri Ministarstvu prosvjete i kulture), Novi smjerovi razvoja udžbenika u Narodnosnom uredništvu Nemzeti Tankönyvkiadó (dr. Edit Takács, urednica), Razvoj temeljnih kompetencijskih prosvjetnih programa za prosvjetnu djelatnost nacionalnih i etničkih škola (dr. Ibolya Hock, ravnateljica Srednje i osnovne škole, vrtića i đakčkog doma „Valéria Koch“ u Pečuhu), Narodnosne pedagoške stručne usluge Instituta za prosvjetno istraživanje i razvoj (József Tolnai, zamjenik ravnatelja Instituta), Mogućnosti baze podataka Calderoni u narodnosnoj stručnoj usluzi (Balázs Németh, zamjenik glavnog ravnatelja za razvoj u Institutu), Iskustva u sastavljanju zajedničkoga mađarsko-hrvatskog udžbenika za povijest (György Jakab, stručni suradnik Instituta). U hotelu Palatinus održana je sjednica po sekcijama (hrvatska, njemačka, romska, rumunjska slovačka, slovenska i srpska), a teme sjednica su bile predstavljanje novih narodnosnih udžbenika uz nazočnost autora i Nemzeti Tankönyvkiadó, te aktualna pitanja u svezi s prosvjetom dane manjine.

Bogatstvo...

Hrvatsko kulturno društvo „Četarci“

U subotu, 23. svibnja, u organizaciji Hrvatske manjinske samouprave, u Udvaru je sedmi put održana tradicionalna manifestacija pod nazivom Udvarsko veselje. Članovi Hrvatske manjinske samouprave prije sedam godina odlučili su da i njihovo hrvatsko naselje Udvar mora imati svoj hrvatski dan. Tada su prvi put organizirali program hrvatskim žiteljima pod nazivom Udvarsko veselje. Otada su se svake godine redovito održavali dani Udvarskog veselja.

Nakon dugih priprema, i ove je godine ustrojen Hrvatski dan. Prije podne s početkom u 10 sati bio je priređen malonogometni turnir u kojem su sudjelovali nogometaši iz susjednih naselja: iz Kukinja, Salante, Semelja, Egraga i, naravno, domaći igrači. Nakon utakmica vaternih nogometaša temeljski momci osvojili su prvo, egraški igrači drugo, a kukinjski nogometaši treće mjesto. Nakon športskog programa s početkom u 2 sata udvarske žene pokazale su kako se pripremaju prave udvarske gibanice kako bi prikazale to tradicionalno hrvatsko jelo. Udvarkinje su umijesile tvrdo, glatko tijesto koje su punili raznim nadjevom, počevši od sira, maka, višnje, jabuka, oraha, kupusa, šljive itd.

Svi zainteresirani mogli su pratiti svaki dio pripreme sve od zamjesivanja, razvlačenja, punjenja, namatanja pa do pečenja. Žene su u prekrasnom ozračju napravile golemu količinu gibanica. U međuvremenu su Mikloš Šibalin i Atila Ivesić počeli pripremati večeru, naime oni su na dvorištu kulturnog doma kuhali ukusni perkelt svim sudionicima svečane večeri.

U 18 sati je slijedio bogat kulturni program na otvorenoj pozornici mjesnoga doma kulture. Program su otvorili garski Orkestar Bačka i mlada nadarena Santovkinja Darinka Orčik. Zatim su novoizabrani načelnik sela Artur Ždral i Magda Drinóczi održali pozdravni govor u kojem su posebno pozdravili generalnu konzulicu Republike Hrvatske Ljiljanu Pancirov i Katju Bakiju, konzulicu za

VII. Udvarsko veselje

kulturu. Nakon pozdravne riječi na pozornici su nastupali članovi mješovitoga pjevačkog zbora iz Vršende. Zatim su mladi Udvarci i Udvarkinje recitirali pjesme na hrvatskom jeziku. Među recitatorima bili su: Natica Ronai (*Ljubav*), Lidija Božanović (*Prepelica*), Maja Božanović (*Kako živi Antuntun*), Ivana Božanović (*Platno žaba bijelila*), Atila i Marko Balaž (*Tri vala*), Balint Drinóczi (*Na divnom zapadu*). Djeca su inače svi učenici Pečuškog obrazovnog centra Miroslava Krležje. U nastavku programa slijedila su salantska djeca pod vodstvom Vesne Velin. Mladi plesači KUD-a Marica predstavili su na pozornici duhovne običaje. Sljedeća je točka u programu bila nastup pjevačkog zbora Augusta Šenoe iz Pečuha. Žene su zadivile publiku baranjskim melodijama. Nakon ove izvedbe Andor Végh i Pavo Gadanji iz Novog Sela, uz pratnju Franje Dervara (Kume) na gajdama izveli su podravske pjesme. Gajdaši su i ovaj put obradovali i starije i mlade. Gledatelji su mogli vidjeti i bošnjačke

plesove u izvedbi Folklornog društva Tanac. Nakon mladih, ali doista nadarenih plesača vršendski Orkestar Orašje odsvirao je splet bunjevačkih napjeva. Nakon mladih svirača gledatelji su mogli poslušati ponovno Darinku Orčik i članove tamburaškog sastava Bačka iz Gare te članice pjevačkoga zbora Augusta Šenoe. Pri kraju nastupio je i orkestar pod vodstvom Zoltána Vízvária. Svirci Orkestra Vizin izveli su podravske napjeve, a u izvedbi KUD-a Tanac program je završen s igrama, također iz toga kralja.

Nakon dvosatnoga svečanoga programa organizatori su u mjesnom domu kulture ugostili sve sudionike, i još jednom svima zahvalili na suradnji. Naravno, svi gosti i posjetitelji mogli su kušati izvrsni perkelt i prave udvarske gibanice zahvaljujući kuharima i ženama koje su ih ispekale.

Dakako, ni mještani ni mnogobrojni gosti iz okolice nisu ostali bez prave glazbe. Slijedio je bal do zore uza svirku „Orašja“.

Renata Božanović

Druženje u Šeljenu

Potporom Javne zaklade za nacionalne i etničke manjine, Hrvatske državne samouprave i Füzes Stúdió 3 Bt. iz Pečuha, u šeljinskom Draškovičevu dvorcu, u organizaciji tamošnje Hrvatske samouprave, a u sklopu ovogodišnjih Dana Ormánsága, 30. svibnja održana je već tradicionalna Hrvatska večer. U bogatome kulturnom programu koji je prethodio druženju uz gastronomske specijalitete: janjetinu s ražnja, prasetinu iz kuhinje Šandora Matorica, moglo se naći doista za svakoga ponešto.

Nazočne je pozdravio predsjednik šeljinske Hrvatske samouprave Đuso Dudaš, posebno pozdravljajući konzulicu Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu Jadranku Telišman, načelnika grada Šeljina Attilu Nagya te predsjednike hrvatskih samouprava iz Podravine koji su nazočili večeri.

U kulturno-folklornom programu prvi su se predstavili polaznici hrvatske skupine gradskoga vrtića. Oni su oduševili sve nazočne i dužinom svoga nastupa i vještinom naučenoga. Dvadesetak mališana, zajedno sa svojim odgajateljicama Ildikom Matančić i Ildikom Kovač, uistinu su bili praznik za oči i uši. Ništa manje uspješni nisu bili ni polaznici šeljinske osnovne škole koji pohađaju nastavu hrvatskoga materinskoga jezika, uz to i krug hrvatskoga na kome se uče pjesme i plesovi. Svojim koreografijama na najmoderniju i najpopularniju hrvatsku glazbu pobrali su pljesak. Osim njih KUD Tanac svojim nastupom, Podravskim svatovcem te bošnjačkim i bunjevačkim igrama, uz pratnju Orkestra Vizin, još jednom je oduševio sve koji su ih i te večeri imali prigodu gledati na šeljinskoj pozornici. Dečki iz „Vizina” svirali su i na balu koji je slijedio nakon večere.

Kako nam rekoše nastavnice Marija Papp Hideg i Katica Kovačević Dudaš, u šeljinskoj školi 130-ak učenika od prvoga do osmoga razreda pohađa nastavu hrvatskoga materinskoga jezika. Uza spomenute pedagoginje hrvatski jezik podučava i Robert Ronta. Šeljinska škola ima tristotinjak učenika, i iz godine u godinu sve je privlačnije učenje

hrvatskoga materinskoga jezika. Tako mi je i učiteljica Marija Papp Hideg s radošću kazala kako će od jeseni u prvom razredu biti šesnaest upisanih učenika na hrvatski materinski jezik i kako će ona biti učiteljica toga hrvatskoga razreda. Pohvalile su mi se na balu pedagoginje iz šeljinske škole kako su nedavno, 14. i 15. svibnja, s djecom boravile dva dana kod prijateljske škole u Grubišnom Polju. Prvoga dana nazočili su nastavi, a drugoga dana su ih domaćini odveli na izlet u Karlovac i Ogulin. Vratili su se obogaćeni novim iskustvima, a najesen čekaju školarce iz Grubišnoga Polja u uzvratni posjet Šeljenu. Spremaju se i u hrvatski jezični tabor u Zavičaj. Iz Šeljina šesnaestero učenika odlazi u Vlašice. Učenici su to petoga razreda te dva učenika koja su predstavljala šeljinsku školu na natjecanjima Croatiade i postigli pri tome zapažene rezultate. Uz to svake se godine trude učenike osmoga razreda poticati na polaganje državnoga jezičnog ispita. Tako je to uspjelo i ove godine trojici učenika koji su uspješno položili državni jezični ispit nižega stupnja u Baji. Jedna učenica sadašnjega osmog razreda primljena je u nulti razred hrvatske škole Miroslava Krleže. Svake se godine poneki učenik odluči nastaviti školovanje u pečuškoj hrvatskoj gimnaziji. Na svim školskim priredbama djeca redovito sudjeluju s hrvatskim programom. Još je uvijek u svježem sjećanju veliki i uspješni nastup na ovogodišnjoj školskoj svečanosti proslave Majčina dana.

bpb

PEČUH – U Hrvatskom vrtiću, osnovnoj školi, gimnaziji i učeničkom domu Miroslava Krleže, 15. i 16. svibnja boravili su učenici iz prijateljske škole Miroslava Krleže s Kaptola, s kojom pečuška hrvatska škola ima tridesetogodišnje veze i s kojom imaju redovite razmjene učenika. Pečuški učenici (šestog razreda) svake godine borave tjedan dana u Zagrebu i pohađaju nastavu (tako je bilo i ove godine), a učenici iz Zagreba zauzvrat borave tri dana u Pečuhu. Bili su smješteni, kao i uvijek, kod obitelji te je uz organizirani boravak bilo prigode i za druženja i sklapanja trajnih prijateljstava.

SERDAHEL – U uredu samouprave 21. svibnja sastali su se načelnici pomurskih i donjomeđimurskih naselja kako bi razgovarali o zajedničkoj izradi projekta IPA programa Europske Unije za razdoblje 2007–2013. godine. Sastavni je dio IPA programa odnosno njegova V. sastavnica Ruralni razvoj – prekogranična suradnja. Vrijednost je konkretnog programa sto tisuća eura. Izradba projekta povjerena je mađarskoj tvrtki. Projekt bi uključivao kulturne manifestacije za očuvanje tradicija, festivale, gastronomske priredbe, izložbe i radionice starih obrta itd. U projektu sudjeluje sedam naselja s obje strane rijeke Mure.

KAPOŠVAR – Hrvatski ministar obrane Branko Vukelić sastao se nedavno s mađarskim kolegom Imreom Szekeresem u Kapošvaru, što je prvi posjet hrvatskog ministra obrane otkada je Hrvatska punopravna članica NATO-a. „Razmijenili smo iskustva o povlačenju fondova NATO-a te prilagodbi domaćega gospodarstva i poduzetništva za poslove opskrbe oružanih snaga zemalja NATO-a”, istaknuo je Vukelić nakon sastanka. Rekao je da je mađarska strana odlučila pomoći Hrvatskoj da svlada način pripreme projekata za povlačenje NATO-ovih fondova. »Želimo što bolje pripremiti projekte koje ćemo kandidirati za fondove NATO-a te što je moguće više pomoći hrvatskim poduzetnicima i gospodarstvu u poslovima opskrbe NATO-a«, rekao je hrvatski ministar i dodao kako je dogovoreno da se još ovoga mjeseca sastanu stručne skupine koje će pripremiti te projekte.

BUDIMPEŠTA – U auli budimpeštanskog Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i đačkog doma će 11. lipnja s početkom u 17 sati biti priređena oproštajna svečanost 8. razreda osnovne škole.

Racki Duhovi u Dušnoku

U subotu i nedjelju, 30–31. svibnja, u Dušnoku je priređena već tradicionalna priredba pod nazivom «Racki Duhovi», čiji je suorganizator od samih početaka i Hrvatska manjinska samouprava. Zatim je u 18 sati održano i svečano otvorenje dvodnevne manifestacije koja je priređena 17. put zaredom.

Dio okupljene publike i uzvanika ispred pozornice prati kulturni program

Razmišljajući o tome što će reći prigodom otvorenja ovogodišnjih Rackih Duhova, načelnik Péter Palotai jednostavno je nabrojio događaje koji se istovremeno zbivaju u lijepo uređenom seoskom parku na Bari.

«Publika ispred pozornice na otvorenom, u iščekivanju prigodnoga kulturnog programa, a nasuprot pozornici djeca se igraju, odrasli i mladi piju pivo, druže se, drugi pak kuhaju. Upravo je to bit ove manifestacije, Rackih Duhova» – reče uz ostalo načelnik, dodavši da osim svega svake godine nastoje naći i neke nove sadržaje.

Tom je prigodom on posebno pozdravio Ljiljanu Pancirov, generalnu konzulicu Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu, koja je prvi put posjetila Dušnok, zatim Mišu Heppa, predsjednika Hrvatske državne samouprave, te Josu Šibalina, predsjednika Županijske hrvatske samouprave, koji su svojom nazočnošću uveličali dušnočku manifestaciju.

Članovi KUD-a Ladislava Matuška iz Kukinja ponovno oduševili publiku u Bačkoj

U tom je znaku otvorio ovogodišnje Racke Duhove, pozivajući okupljene da uživaju u programu, da se dobro zabave.

«Iako su se nadvili tmurni oblaci, nemojmo se obazirati na njih, uživajmo u brojnim sadržajima koji nam se nude, jer to su Racki Duhovi. Oni koji redovito dolaze, mogli su zapaziti da je nekada malo jezero poraslo, onaj brijeg na kome je nekada stajao mlin- vjetrenjača danas je mnogo veći, a sutra će se na njemu održati i biciklističko natjecanje.»

U bogatome cjelovečernjem programu, koji je unatoč prohladnu vremenu praćen s velikim zanimanjem domaće publike i brojnih gostiju, uz druge nastupili su i KUD Ladislava Matuška iz Kukinja s baranjskim hrvatskim plesovima, koji su nakon Baje ponovno oduševili publiku u Bačkoj. Kako doznajemo, do ovoga gostovanja došlo je nakon gostovanja Dušnočana na Hrvatskome državnom malonogometnom turniru održanom ove godine u Mišljenu. Navečer se predstavio i pop-sastav Zabavna industrija, utemeljen 2008. u budimpeštanskom HOŠIG-u, koji smo nedavno upoznali u Baji, a koji je izveo hrvatske zabavne uspješnice.

Nisu izostali ni gastronomski specijaliteti, među kojima je bila i ukusna dušnočka lepinja koju je pripremala Estera Frank, čija je obitelj nekada imala mlin koji je prenesen u etnoselo Skanzen u Senandriji.

Sutradan, u nedjelju, na prvi dan Duhova, prijepodne od 9 sati program, već po običaju, nastavio se raznim zabavnim programima za djecu i gastronomskim natjecanjem. Održan je i već tradicionalni izbor duhovske kraljice i kralja, a od 17 sati i prigodni kulturni program u kojem su osim drugih nastupile gostujuće i domaće skupine. Nažalost, zbog

izbora nije došao KUD «Vođinci» iz Hrvatske, ali je s bunjevačkim plesovima nastupio Omladinski KUD iz Gare. Među domaćim skupinama nastupili su KUD «Remenica», TS «Danubia», Pjevački zbor «Biser» s rackohrvatskim plesovima, pjesmama i melodijama. Premda je izostala najavljenja plesanica, svirao je i Orkestar Vizin iz Pečuha, a posebna gošća večeri od 21 do 22 sata bila je i omiljena mađarska pop-pjevačica Éva Csepregi.

Unatoč nesklonom vremenu okupio se velik broj Dušnočana i njihovih gostiju, a racka veselica bila je uspješna, pa je pučka zabava i u nedjelju potrajala do zore.

Tekst i slika: S. B.

Ukusna dušnočka lepinja i spretna domaćica Estera Frank

Bizonjski školari na izletu u Kisegu i Prisiki

Pred prisičkim muzejom

Pred kratkim su bili učenici 5. razreda iz bizonjske Dvojezične škole na stručnom putovanju u Kisegu i Prisiki. Da je uprav ov putni cilj izabran, to je zasluga i učiteljice Ane Singer ka je rođena u ovom kraju. Po nje riči, u programu je stalo pogledanje znamenitosti grada Nikole Jurišića, a i posjet zgradi kade se je školovao dušobrižnik Mate Meršić

Miloradić, najveći lik gradišćansko-hrvatskoga pjesništva. Na kraju zanimljive ekskurzije pravoda je neophodno bilo posjetiti i Vjerski muzej, rodnu hižu Štefana Dumovića, koji je takaj očarao mlade posjetitelje. Iako su se izletnici istrudjali od napornoga putovanja, s doživljaji puni su se vratili domom, u Bizonju.

Prvopričesniki u Undi

Prvopričesniki: Ana Limberger, Dalma Gostom, Barbara Brieber i Bertalan Szabó su 17. majaša, u nedilju, dostali prvi put svetu oštiju pri svetoj maši u Undi. Na ov važni svetačni događaj su ih pripravili, uz vjeroučiteljicu Žužu Horvat, roditelji. Svetu oštiju su dostali od farnika Štefana Dumovića. Školski prijatelji prvopričesnikov su recitiranjem, a undanski tamburaši mužikom polipšali ov svetačni dan.

Marija Fülöp-Huljev

BUDIMPEŠTA – Učenici 3. i 4. razreda HOŠIG-a, u pratnji svojih nastavnika i odgajatelja, od 5. do 9. lipnja boravit će u Novom Vinodolu u školi u prirodi. Učenici budimpeštanske škole 5. lipnja ujutro vlakom putuju do Zagreba i zajednički s učenicima zbratimljene Osnovne škole Ante Kovačića iz Zagreba posebnim autobusom putuju na more. Za vrijeme svoga boravka oni će posjetiti znamenitosti otoka Krka, Vrbnika, grada Rijeke, Crikvenice, gdje će posjetiti i akvarij, a svoje putovanje nastavit će u Senj. U okviru bogatog i sadržajnog programa oni će imati mogućnosti uvida u zemljovid, floru i faunu te životinjski svijet Primorsko-goranske županije.

Zagonetka

Čudno

Meni novac često daju,
a onda ga uzimaju.
Moj se gazda jako brine
kad ne patim od debljine.

Izradila: Dijana Kovačić
iz Fitehaza

MOHAČ – Majčin dan. Šokačka čitaonica u Mohaču svake godine prigodnom svečanošću obilježava Majčin dan. Tako je bilo i ove godine kada su članovi dječje skupine svoje roditelje iznenadili vlastoručno izrađenim malim darovima i malim programom (na slici). Djecu je pripremila voditeljica dječje skupine Beata Janković.

GARA – Majčin dan. Prigodnim kulturnim programom priređenim u petak, 22. svibnja, u garskom vrtiću obilježen je Majčin dan. Bila je to ujedno i završna svečanost u okviru koje su se od vrtića oprostili polaznici velike skupine, budući prvaši, među kojima je i četvero, od ukupno pet, mališana iz vrtića koji su se upisali na predmetnu nastavu hrvatskoga jezika u 2009/2010. školsku godinu – obavijestila nas je uz ostalo Dragica Walkovicz, koja nam je poslala i fotografije.

Dan sela u Olasu

KANIŽA – Hrvatska manjinska samouprava Zalske županije u svom uredu 26. svibnja održala je svoju redovitu sjednicu na kojoj je Ladislav Penzeš izvijestio članove da je na posljednjoj Skupštini HDS-a odobrena potpora za koordinatora razmjerno na preostale mjesece u godini. Prethodno treba izraditi proračun udruge, što trebaju prihvatiti učlanjene samouprave, zatim treba potpisati ugovor s krovnom organizacijom o zajedničkom financiranju. U izradbi toga pomoći će županijski ured za javne poslove, i njegov odjel za zapošljavanje.

Na istoj je sjednici županijska manjinska samouprava dala svoje mišljenje o Planu djelovanja javnog obrazovanja u županiji, u svezi s čime su predložili da županija uvrsti stipendiranje učenika koji uče hrvatski jezik. Letinjska hrvatska manjinska samouprava i keresturska hrvatska manjinska samouprava obratile su se za financijsku pomoć za svoje programe, za prvu je izglasovano 45 tisuća forinti za Pomurski piknik, a keresturskoj 75 tisuća forinti za Međunarodni nogometni tabor.

SERDAHEL – Na poziv Hrvatske manjinske samouprave 24. svibnja gostovalo je Hrvatsko kazalište iz Pečuha s predstavom «Patkica blatkica». Predstavu je, nažalost, posjetilo vrlo mali broj djece (možda zbog prve pričesti ili drugog regionalnog programa), no koji su je pogledali, s oduševljenjem su govorili o likovima, priči i o prekrasnim lutkama.

PETROVO SELO – Južnogradišćansko naselje ove nedilje će svečevati svojega dugoljetošnjega dušobrižnika Ivana Šneller, ki će služiti svoju zlatnu mašu u crkvi Sv. Petra i Pavla, početo od 16 uri. Ivan Šneller se je rodio u Hrvatski Šica 1935. ljeta i jur od ranoga ditinstva se je pripravljaio na duhovno zvanje. Posvećen je za farnika 1959. ljeta, kot gospon je služio u ugarski seli Nyőgéri, Kemenesmihályfi, a od 1978. ljeta je postao farnik Petrovoga Sela. Pred dvimi ljeti je stupio u mirovinu, i na prošnju selčanov ostao je i nadalje u Pinčenoj dolini. Još i dandanas služi maše i potpomaže teško djelo mladoga

Ivan Šneller

farnika Tamása Várhelyia, pod čiju ruku pripadaju vjerske zajednice šest sel. Ivanu Šnelleru zvana rodjakov dojt će čestitati cijelo selo i sva mjesna društva.

Olas, malo naselje u prekrasnoj okolini, na blagim brežuljcima, u kojem već stoljećima žive i šokački Hrvati. Mala šokačka zajednica koja još uvijek čuva sjećanja i jezik djedova. U mjesnoj osnovnoj školi, koja je okružnoga karaktera, tek desetak učenika u obliku kružoka jedan sat tjedno uči hrvatski jezik s učiteljicom Evicom Majstorović i, kako kaže ravnateljica škole Agota Marci, koja se od jeseni sprema u mirovinu, u samom Olasu nema zanimanja za učenje hrvatskoga jezika. Ima malo šokačkih obitelji s malom djecom. Inače u školi se uči njemački kao narodnosni jezik, pa su i u kulturnom programu Dana sela u seoskom domu kulture učenici mjesne škole pokazali dio njemačkoga folklornog blaga. U Olasu djeluje Hrvatska manjinska samouprava, čija nam predsjednica Julija Balatinac reče kako je i ova priredba pri-

ređena 1. svibnja zapravo nastala u organizaciji i uz potporu dviju manjinskih samouprava u naselju, hrvatske i njemačke, te Udruge za kulturu i uljepšavanje naselja. Prvi dan svibnja je i seosko proštenje (bučura) u Olasu, dan je to svetoga Filipa i Jakoba, pa je toga dana bilo mnoštvo prijatelja u posjetu Olascima, djeca su se vratila kući iz velikih gradova Budimpešte, Pečuha i ostalih naselja u koja ih je odveo život.

U bogatome kulturnom programu bilo je i hrvatskih sadržaja. Tako je Mješoviti zbor iz Olasa, u kojem pjeva i nekoliko naših Hrvatica, uz mađarske i njemačke, pjevao i hrvatske pjesme. Voditeljica zbora je Marija Horvat Marković. Publiku je i ovoga puta oduševio nastup Orkestra Vizin iz Pečuha.

bpb

Međunarodni festival tamburaške glazbe u Pečuhu

Jedan dan ovogodišnjega, 32. Međunarodnog festivala tamburaške glazbe održan je tradicionalno u hrvatskome školskom centru Miroslava Krleže u Pečuhu, 19. svibnja. Na ovogodišnjem festivalu, u Hrvatskoj i inozemstvu, nastupilo je gotovo tisuću i dvjesto zaljubljenika u koncertno tamburaško muziciranje, odnosno trideset orkestara i malih sastava, među njima i Tamburaški orkestar Hrvatske škole Miroslava Krleže iz Pečuha pod ravnanjem Grge Kovača.

Osječki Festival tamburaške glazbe utemeljen je 1961. Brojne antologijske skladbe ne bi doživjele svoje praižvedbe da nije bilo Festivala u protekle 32 godine koji već tri desetljeća okuplja najbolje tamburaške orkestre iz Hrvatske i inozemstva. Koncert u Pečuhu održava se u organizaciji Hrvatskoga kluba Augusta Šenoae, Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma Miroslava Krleže, Ogranka Matice hrvatske u Pečuhu te Hrvatskoga tamburaškog saveza u Osijeku. Uz tamburaški orkestar hrvatske

škole Miroslava Krleže nastupili su: Slavonsko tamburaško društvo „Pajo Kolarić“ iz Osijeka, Tamburaški orkestar HPD „Rodoljub“ iz Virovitice, STO TD „Ferdo Livadić“ iz Sombora uz dirigentsko vodstvo Željke Grgošević, Mirne Mihalković i Anamarije Šimić. Tijekom večeri nastupili su i vokalni solisti: Vera Svoboda, Jagoda Martinčević, Miroslav Živković te Ženska vokalna skupina „Šokadija“. Voditeljica programa bila je Vlasta Ramljak.

bpb

Mirko Švenda Žiga za umirovljenike

Trećina stanovništva u Keresturu spada među ljude treće dobi. Za njih je posvećen svake godine jedan dan, koji organizira jedna od mjesnih civilnih udruga. Ovaj put je potkraj travnja održan njihov dan na kojem su ih unuke i unuci pozdravili i obradovali kulturnim programom.

Na Danu umirovljenika napunilo se školsko dvorište, gdje je okupljene pozdravio načelnik Lajoš Pavlic, čestitao im Dan umirovljenika, zahvalio im na radu, na aktivnom sudjelovanju u kulturnom životu naselja i zaželio im još mnogo godina u zdravlju.

Najmanji, djeca dječjeg vrtića, prvo su izvela program koji su pripremili za svoje drage bake i djedove. Bilo je igrica, plesa, pjesmica i na hrvatskom i na mađarskom jeziku. Slijedile su veće unuke i unuci s hrvatskim blokom. Međimurski i pomurski plesovi obradovali su cijelo gledateljstvo (djecu podučava učiteljica Henrieta Novak), pa veliki pljesak nije izostao. Prekrasne su

bile i hrvatske pjesme koje su izvele učenice sedmog i osmog razreda, a pravi sjaj programu dao je nastup keresturskoga tamburaškog sastava.

Tamburaški sastav u Keresturu pravi je primjer za to koliko se mogu slagati svi naraštaji, naime među njihovim članovima su i djeca, i umirovljenici, i odrasli. Voditelj im je Žolt Trojko.

Vrhunac večeri bio je poznati međimurski pjevač *Mirko Švenda Žiga* s veselim i tužnim međimurskim pjesmama, koje su bile poznate svim umirovljenicima. Nakon programa priređena je večera i zabava za sve sudionike Dana.

Sumartonski učenici u Svetoj Mariji i Donjoj Dubravi

Područna osnovna škola u Sumartonu već nekoliko godina surađuje s osnovnoškolskom ustanovom prijateljskog naselja. Učenici su iz Svete Marije još tijekom prošle jeseni boravili na Hrvatskom danu u sumartonskoj školi, a ovaj put, 11. svibnja, sumartonska su djeca bila gosti svetomar-

Na ulicama Donje Dubrave

ske ustanove. Sumartonska su djeca sudjelovala u radionicama, upoznala izradbu svetomarske čipke, bila su sudionici raznih športskih programa. Susret učenika prijateljskih naselja sufinanciralo je Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske, prema programu međunarodne suradnje. Damir Bendelja, ravnatelj svetomarske ustanove, i Žolt Trojko, voditelj sumartonske ustanove, razgovarali su o daljnjim mogućnostima suradnje, pa je dogovoreno da će nekoliko djece iz Svete Marije sudjelovati u glazbenom taboru u Sumartonu, koji svake godine organiziraju KUD Sumarton i područna osnovna škola. Sumartonski učenici puhači 23. svibnja ponovno su boravili u Međimurju kod svojih kolega puhača u Donjoj Dubravi. Djecu su otpratili načelnik Lajoš Vlašić i voditelj Žolt Trojko. Bio je to uzvratni posjet, naime novoosnovani Puhački orkestar Donje Dubrave još u kolovozu bio je gost u Sumartonu, kada ih je voditelj sumartonskih puhača Žolt Trojko podučavao i govorio o stručnim iskustvima puhačke glazbe. Ovaj susret na drugoj strani bio je prigoda da donjodubravski puhači pokažu gostima koliko su uznapredovali. U cjelodnevnom druženju gostima su pokazane zanimljivosti okolice. Nakon nastupa u Domu kulture Zalan gosti i članovi domaćeg orkestra počašćeni su objedom u kavani „Opera“, iskušali kuglanu, pogledali kako se izrađuje crno pivo u Donjem Vidovcu. Predsjednik donjodubravskoga Puhačkog orkestra Zoran Horvat i sumartonski načelnik dogovorili su se da će međunarodnu suradnju i druženje nastaviti.

Pravilnik o uvjetima dodjele odličja „Za baranjske Hrvate“

Hrvatska samouprava Baranjske županije 20. travnja 2009. utemeljila je odličje kojim se priznaje istaknuta djelatnost za hrvatsku narodnost u Baranji na polju izgradnje, očuvanja i razvijanja nacionalne samosvojnosti.

Naziv odličja: Za baranjske Hrvate

Pri dodjeli odličja uzima se u obzir:

- zaštita manjinskih prava, posebno u djelatnosti narodnosnih samouprava
- njegovanje, istraživanje i obrađivanje kulturnih i vjerskih običaja, te djelatnost radi njihova prenošenja
- podupiranje narodnosnoga školstva na svim stupnjevima i područjima obrazovnog sustava
- širenje uporabe hrvatske riječi
- djelatnost na polju mladeži
- umjetnička djelatnost, posebno uključivanjem hrvatskog življa u malim baranjskim naseljima.

Prijedloge za dodjelu odličja mogu dati:

- manjinska samouprava
- obrazovna ustanova
- narodnosna udruga, zajednica
- kulturna ustanova
- pojedinac.

Odličje se godišnje može dodijeliti: jednoj osobi i jednoj zajednici.

Uz odličje se daje i novčana nagrada: 50.000 Ft, svota koju će Hrvatska samouprava Baranjske županije osigurati u svome godišnjem proračunu.

Odličje se predaje: na svagdašnji Dan Hrvata Baranjske županije.

Predlagati se može od 1. lipnja do 31. kolovoza. O dodjeli odličja odlučuje Vijeće Hrvatske samouprave Baranjske županije većinom glasova.

„Slaveni s juga“ u Budimpešti

U subotu, 16. svibnja, u organizaciji četiriju manjinskih samouprava (hrvatske, bugarske, slovenske, srpske) budimpeštanskog XVIII. okruga, održana je priredba „Slaveni s juga“, ovoga puta u Bókayevu vrtu.

U ovom rekreativnom središtu gdje u ljetnim mjesecima postoje mogućnosti za kulturna, prosvjetna i športska zanimanja, već u prijepodnevnim satima bila je primjetna vrela, naime ispred postavljena četiri šatora svaka je samouprava otpočela s pripremama specifičnih kulinarskih specijaliteta kojima će nuditi svoje goste. Tako se pokraj prostranoga hrvatskog šatora, pod stručnim nadzorom i zalaganjem kuharice, zastupnice Marije Srakić Mareljin i njezina pomoćnika, dopredsjednika Jose Patarice, u ovelom kotlu, s 25 kg svinjskoga mesa, s odgovarajućim dodacima kao što su gljive, grašak, pušena slanina, mast, mljevena paprika, sol, biber i luk, pripremao meksički pirjani paprikaški specijalitet. Da je zalaganje kuhara bilo odgovarajuće, ništa bolje ne svjedoči negoli da je kotao za veoma kratko vrijeme zjapio prazan.

Predsjednik Hrvatske manjinske samouprave Ivica Mareljin tijekom našega razgovora rekao je: Ova priredba spomenutih samouprava održana je po drugi put. Mjesto lanjske slične priredbe bilo je u prostorima jedne škole, ali zbog kišnog nevremena nije bila toliko posjećena kao sadašnja. Ovo je mjesto

mного povoljnije za sve nas jer ima mogućnosti i za prikaz kulturnog dijela programa. Osim spomenutih samouprava (od postojećih deset) tu su i sjeverni Slaveni, Rusini i Poljaci, koji ovaj put nisu zastupljeni. Ovaj je dan mogao biti ostvaren uz materijalnu podršku koju nam godišnje osigurava većinska, mjesna samouprava. Osmišljeni su i drugačiji sadržaji. Primjerice slovenska samouprava pozivom gostiju iz Slovenije priredila je posebnu likovno-umjetničku izložbu koja je popraćena i pjevanjem muškoga komornog zbora „Duga“. Na slobodnoj pozornici odvijali su se šaroliki folklorni i drugi nastupi. Bugare je predstavljao folklorni ansambl „Jantra“, a srpsku manjinu kazališni umjetnici Zorica Jurković i Milan Rus.

Budimpeštanska Hrvatska izvorna plesna skupina, uza sastav „Prekovic“ Tukuljca Stipana Agića, izvela je Šokačke plesove i bečarce, koreografski splet umjetničkog voditelja Tibora Sziklaia. Završnicu programa – uza spomenuti orkestar – bila je zajednička plesačnica ne samo sudionika programa nego i nazočnih.

m. d.

DEBRECIN – Veleposlanstvo Republike Hrvatske u Budimpešti obavještava zainteresirane kako će u utorak, 9. lipnja, s početkom u 19 sati u debrecinskom Kazalištu Csokonai (4024 Debrecen, Kossuth u. 10) nastupiti Festivalski dramski ansambl Dubrovačkih ljetnih igara u suradnji s HNK Zagreb, s predstavom William Shakespeare: San ljetne noći, u režiji Dore Ruždjak Podolski. Kazalište Csokonai osiguralo je 50 besplatnih karata koje će se moći podići na licu mjesta prije predstave. Znatiželjnici se mogu javiti Veleposlanstvu najkasnije do 5. lipnja na tel.: 269 4955, e-mail: croemb.bp@mvp.hr ili faks: 354 1319. Postoji mogućnost organiziranog prijevoza autobusom iz Budimpešte po cijeni od 1000 Ft po osobi.

SUMARTON – Društvo prijatelja vina sela Sumartona tijekom cijele godine obilježava programe vezane uz vino. Na Kamanovim je goricama 24. svibnja održan Dan Svetog Orbana, zaštitnika obrađivača vinove loze od mraza. Kod kipa je održana misa u celebriranju mjesnog župnika Istvána Martona, nakon čega su posjećeni podrumi i kušana su tamošnja vina.